

فریده جنوبی بناب: کارشناس پرستاری

جمانه نجفی عمران: کارشناس پرستاری

چکیده

بیماری خونریزی‌دهنده حاد یک مشکل مهم در پزشکی است که در بسیاری از کشورها بخصوص در مناطق گرمسیری دیده می‌شود. عوامل زیادی می‌توانند باعث ایجاد تب هموراژیک حاد شوند و بنظر می‌رسد که عفونت ویروسی می‌تواند عامل شایع آن باشد. تب دانگ یکی از معروف‌ترین عفونت‌های ویروسی است، با این وجود ویروس‌های جدید زیادی مورد شناسایی قرار گرفته‌اند که می‌توانند عامل بیماری‌های خونریزی‌دهنده حاد باشند. در این مرور اختصاصی کوتاه نویسندگان در مورد ویروس‌های جدیدی بحث می‌کنند که عامل تب‌های هموراژیک حاد در انسان می‌باشند.

واژه‌های کلیدی: خونریزی، ویروس، بیماری

۱- مقدمه

بیماری‌های تب‌دار حاد یک اختلال مهم در پزشکی داخلی هستند. بیماری خونریزی‌دهنده حاد عارضه مهمی است که با تب و خونریزی حاد همراه است. این بیماری در بسیاری از کشورهای دنیا دیده شده و در کشورهای در حال توسعه مناطق گرمسیری با انسیدانس بالایی اتفاق می‌افتد. در نتیجه پیشرفت علم زیست پزشکی، عوامل جدیدتری به‌عنوان مسبب این بیماری مورد شناسایی واقع شده‌اند. عفونت ویروسی یک عامل شایع مهم است. در پزشکی شناخته‌شده‌ترین عفونت با ویروس تب دانگ است که توسط یک نوع آربوویروس بنام ویروس دانگ ایجاد می‌شود. با این حال ویروس‌های جدیدی مورد شناسایی قرار گرفته‌اند که عامل ایجاد تب هموراژیک می‌باشند. این بیماری‌ها معمولاً در ردیف بیماری‌های ویروسی اورژانسی قرار می‌گیرند زیرا می‌توانند در بهداشت جامعه مشکل‌آفرین باشند، درواقع این ویروس‌های جدید در دنیای ما وجود دارند و فقط ما نمی‌توانیم آن‌ها را تشخیص دهیم. برای اطمینان می‌گوییم که آن ویروس‌های پاتوژن می‌توانند بیماری‌های شدید و جدی ایجاد نمایند که تا به حال مورد شناسایی قرار نگرفته‌اند. تشخیص ویروس‌های جدید که می‌توانند بیماری تب‌دار هموراژیک ایجاد نمایند کار مشکلی است، علاوه بر این، این بیماری‌ها می‌توانند عالمگیر شوند و مستلزم پایش و مراقبت ویژه می‌باشند.

در این مرور اختصاصی کوتاه نویسندگان در مورد ویروس‌های جدیدی بحث می‌کنند که عامل تب‌های هموراژیک حاد در انسان می‌باشند.

۲- معرفی تعدادی از ویروس‌های مشکل‌ساز

۱-۲ Oropouche fever: تب اوروپوچ یک بیماری مهم است که در آمریکای شمالی دیده شده است. طبق گزارش‌های دو محقق بنام‌های AlvarezFalconi و R'ios Ruiz تظاهرات بالینی شامل تب بالای ۳۸ درجه، سردرد، درد مفاصل و عضلات، ورم ملتحمه، تهوع، استفراغ و اسهال و در تعدادی از موارد خونریزی شدید از بینی، لثه و واژن بودند. اسناد جدید نشان می‌دهند که این بیماری ناشی از ویروسی بنام Iquitos virus است که موتاسیون یافته از ویروس Oropouche می‌باشد. ویروس Iquitos در خانواده بونیایویروس‌ها طبقه‌بندی می‌شود که اولین بار از کشور پرو گزارش شده است. بازآرایی ژنتیکی می‌تواند در این ویروس مشاهده شود. ویروس Iquitos دارای قطعات S و L ویروس اوروپوچ و قطعه M یک سروگروپ ویروسی جدید بنام Simbu است. در حال حاضر این ویروس در بسیاری از کشورها بخصوص در کشور پرو و برزیل دیده می‌شود. این ویروس می‌تواند در مناطق بومی تب دانگ مشاهده شود، بنابراین امکان اشتباه در تشخیص بیماری وجود دارد. انتقال آن از طریق حشرات صورت می‌گیرد. افزایش جمعیت پشه‌های گزنده افزایش شیوع ویروس را موجب می‌شود. علاوه بر Iquitos virus، ویروس جدید دیگری بنام Itaya نیز اخیراً از مناطق بومی Iquitos virus گزارش شده است. این ویروس نیز یک نوع بونیایویروس با سابقه بازآرایی ژنتیکی است. اینکه این ویروس جدید می‌تواند عامل تب هموراژیک حاد باشد یا نه، نیازمند مطالعات بیشتر در آینده است.

۲-۲ Ilesha shake: یک بیماری تب‌دار حاد همراه با اریتما می‌باشد. این بیماری اولین بار در ماداگاسکار دیده شده و در حال حاضر در آفریقا وجود دارد. اخیراً توانسته‌اند این ویروس پاتوژن را در جنس Orthobunyavirus از خانواده Bunyaviridae شناسایی نمایند که Ilesha virus نامیده می‌شود. این بیماری نوعی تب هموراژیک حاد است که مضافاً می‌تواند باعث ایجاد مننگوآنسفالیت هم گردد. این ویروس می‌تواند در میزبان مخزن حیوانی یافت شود.

از نظر ژنتیکی این ویروس می‌تواند تبادل ژنتیکی بالایی با Bunyamwera virus و Ngari virus داشته باشد که ویروس جدیدی است که در شرق آفریقا وجود دارد. محققان با تمرکز مطالعات بر Ngari virus دریافتند که این ویروس نتیجه بازآرایی ژنتیکی بین Bunyamwera virus و قطعه M مشتق‌شده از Batai virus می‌باشد. Ngari virus می‌تواند عامل تب هموراژیک باشد. این ویروس اولین بار در انسان‌ها در کشور سنگال دیده شده و ناقل آن که نوعی پشه می‌باشد مورد شناسایی قرار گرفته است.

۲-۳ تب شدید با سندرم ترومبوسیتوپنیک: یک بیماری جدید اورژانسی است که در شرق آفریقا دیده شده است. علیرغم ترومبوسیتوپنی شدید و مرگ‌ومیر بسیار بالا این بیماری بدون عوارض خونریزی است.

۲-۴- عفونت ناشی از ویروس Zika: یک بیماری تبار حاد مهم و اورژانسی جدید است و ویروس آن یک نوع فلاویویروس می‌باشد. تظاهرات بالینی عفونت ناشی از ویروس **Zika** بسیار شبیه به تب دانگ است، بنابراین اشتباه در تشخیص بیماری مکرراً روی می‌دهد. آزمایش ساده سنجش IgM تب دانگ می‌تواند منجر به بروز نتایج مثبت کاذب شود. این عفونت ویروسی در تعدادی از کشورهای شمال قاره آسیا دیده می‌شود و اخیراً به کشورهای غربی هم منتقل شده است.

۲-۵- Dengue type 5 infection: تب دانگ یک عفونت جدید نیست. این ویروس به‌خوبی به‌عنوان عامل تب هموراژیک مورد شناسایی قرار گرفته است، با این وصف نگرانی قابل‌توجهی در مورد ویروس جدید اورژانسی بنام سروتیپ 5 دانگ وجود دارد. این ویروس در چند سال اخیر شناسایی شده است. این سروتیپ ویروسی اولین بار در کشور مالزی در چرخه انتقال جنگلی دیده شده است. محققین عقیده دارند که این ویروس واریانته‌ای از ویروس دانگ تیپ 4 است. Mustafa و همکاران متوجه شدند که علت ظهور سروتیپ جدید می‌تواند ناشی از نوترکیبی ژنتیکی، انتخاب طبیعی و گذرگاه ژنتیکی باشد. در این بیماری تظاهرات بالینی تب دانگ معمولی مثل تب و علائم سه‌گانه شامل ترومبوسیتوپنی، لمفوسیتوز آتیپیک و احتقان خون می‌تواند اتفاق بیفتد.

۳- نتیجه‌گیری

اخیراً ویروس‌های جدید بسیاری به‌عنوان عامل اتیولوژیک تب هموراژیک حاد گزارش شده‌اند. این بیماری‌های جدید می‌توانند در تمام نقاط دنیا یافت شوند. نقش پزشکان، شناسایی و تشخیص اولیه این بیماری‌ها است. همچنین نقش کارکنان و مراقبین بهداشتی برنامه‌ریزی و تنظیم راهی است که مقابله با بیماری‌های جدید را عهده دار شود.

منبع:

این مقاله، ترجمه مقاله زیر است:

Wiwantkit Somsri ,Wiwantkit Viroj: Acute viral hemorrhage disease: A summary on new viruses. Journal of Acute Disease: 4(4):2015.